

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 21 Νοεμβρίου 2008 (26.11)
(OR. en)**

16087/08

**SOC 709
ECOFIN 539**

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για το Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	19 Νοεμβρίου 2008
Αποδέκτης:	κ. Javier SOLANA, Γενικός Γραμματέας / Υπάτος Εκπρόσωπος
Θέμα:	Ανακοίνωση της Επιτροπής - Κύρια μηνύματα της έκθεσης του 2008 με τίτλο «Απασχόληση στην Ευρώπη»

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο της Επιτροπής - COM(2008) 758 τελικό.

συνημμ.: COM(2008) 758 τελικό

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 18.11.2008
COM(2008) 758 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κύρια μηνύματα της έκθεσης του 2008 με τίτλο «Απασχόληση στην Ευρώπη»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κύρια μηνύματα της έκθεσης του 2008 με τίτλο «Απασχόληση στην Ευρώπη»

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τα κύρια πορίσματα της έκθεσης του 2008 με τίτλο «Απασχόληση στην Ευρώπη». Πρόκειται για την 20ή έκδοση της έκθεσης, η οποία κατέστη ένα από τα κυριότερα εργαλεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που βοηθά τα κράτη μέλη στην ανάλυση, τη διατύπωση και την εφαρμογή των πολιτικών τους στον τομέα της απασχόλησης.

Η έκθεση «Απασχόληση στην Ευρώπη» παρέχει, κατά παράδοση, μια επισκόπηση της κατάστασης που επικρατεί στον τομέα της απασχόλησης στην ΕΕ και εστιάζεται σε περιορισμένο αριθμό θεμάτων που κατέχουν ψηλή θέση στην ημερήσια διάταξη της ΕΕ όσον αφορά την πολιτική για την απασχόληση.

Στα κύρια πορίσματα της έκθεσης του 2008 περιλαμβάνονται τα εξής:

- μια γενικά σταθερή επίδοση της ΕΕ στον τομέα της απασχόλησης, με καθαρή αύξηση της απασχόλησης κατά 3,5 εκατομμύρια άτομα το 2007 και συνεχή δημιουργία απασχόλησης, μολονότι σε μειωμένο ρυθμό, κατά το πρώτο ήμισυ του 2008. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι επιδείνωσης σε βραχυπρόθεσμες προβλέψεις, λόγω της συνεχιζόμενης αναταραχής των χρηματοπιστωτικών αγορών, των αυξανόμενων διορθώσεων στην αγορά στέγασης και της υποτονικής αύξησης του παγκοσμίου εμπορίου.
- Μολονότι μπορεί να υπάρξουν αντιθέσεις μεταξύ της αύξησης της απασχόλησης και της παραγωγικότητας σε βραχυπρόθεσμη έως μεσοπρόθεσμη βάση, η εφαρμογή του σωστού μείγματος πολιτικής έχει το δυναμικό να συμβάλει στο μετριασμό τους.
- Οι νεοαφιχθέντες μετανάστες¹ προσέφεραν σημαντική συμβολή στη συνολική μεγέθυνση της οικονομίας και της απασχόλησης στην ΕΕ από το 2000 και μετά, με την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και με την αύξηση της ελαστικότητας της αγοράς εργασίας. Επικρατούν αντιθετικές καταστάσεις ανάμεσα στα νότια και στα βόρεια κράτη μέλη όσον αφορά την ένταξη των μεταναστών στην αγορά εργασίας, τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι δεξιότητές τους και την ποιότητα των θέσεων εργασίας τους.
- Σύμφωνα με τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τη διεύρυνση του 2004 και μετά η πρόσφατη κινητικότητα παρουσιάζουν της ΕΕ είχε γενικά θετικό αντίκτυπο χωρίς καμία σοβαρή διαταραχή στην αγορά εργασίας.
- Σύμφωνα με την ανασκόπηση των διαθέσιμων στοιχείων και ερευνών υπάρχει χώρος για να βελτιωθεί περισσότερο η σημερινή αντίληψη που επικρατεί στην ΕΕ όσον αφορά την ποιότητα των θέσεων εργασίας εάν επεκταθεί ώστε να συμπεριλάβει τις αμοιβές και την

¹ Η ανάλυση στην έκθεση επικεντρώνεται στους νεοαφιχθέντες μετανάστες, δηλαδή μετανάστευση μετά το -2000.

ένταση εργασίας. Συνέργειες παρά συμβιβασμοί υπάρχουν μεταξύ της γενικής επίδοσης της αγοράς εργασίας, της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού και της ποιότητας των θέσεων εργασίας. Τα κράτη μέλη με πιο ευνοϊκά αποτελέσματα στην ποιότητα των θέσεων εργασίας είναι επίσης εκείνα που παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης και επίπεδα παραγωγικότητας.

- Οι εργαζόμενοι μπορούν να εμπλουτίσουν τις δεξιότητές τους με διάφορους τρόπους (π.χ. τυπική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία στην εργασία) σε συνδυασμό με διάφορες μορφές επίτευξης της πρόσβασης στην απασχόληση. Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης θέσεων εργασίας, να διευκολυνθούν οι μεταβάσεις από μια θέση εργασίας σε άλλη και να προβλεφθεί η διαδικασία αλλαγής, είναι αναγκαίο να βελτιωθεί τόσο το πεδίο κάλυψης όσο και η ακρίβεια των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με την παρούσα και τη μελλοντική επαγγελματική ζήτηση και τις αντίστοιχες απαιτήσεις δεξιοτήτων.

2. ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΟΠΙΝ ΤΗΣ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟ 2007

Προς το τέλος του 2007 ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης άρχισε να επιβραδύνεται, ως συνέπεια της παγκόσμιας αναταραχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές και εκτίναξης των τιμών των βασικών εμπορευμάτων και της ενέργειας. Μολονότι η αύξηση του ΑΕγχΠ μειώθηκε σταδιακά από το επίπεδο του 3% περίπου το 2006 και το 2007 έως το προβλεπόμενο ποσοστό του 1,4% το 2008, **ο αντίκτυπος της επιβράδυνσης στην αγορά εργασίας** φάνηκε να είναι μέτριος έως τα μέσα του 2008 (με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία έως τις αρχές του φθινοπώρου του 2008). Ωστόσο, οι προβλέψεις για την απασχόληση αναμένεται να είναι λιγότερο ευνοϊκές κατά τους επόμενους μήνες.

Η αύξηση της **απασχόλησης** στην ΕΕ επιβραδύνθηκε από ένα ισχυρό ποσοστό της τάξης του 1,6 το 2006 και το 2007 σε ένα μετριότερο 1,3% σε ετήσια βάση στο δεύτερο τρίμηνο του 2008. Με τις ισχυρές επιδόσεις το 2007 και μόνον αυξήθηκαν τα επίπεδα απασχόλησης έως 3,5 εκατομμύρια εργαζόμενους. Ωστόσο, **σημαντικές διαφορές αρχίζουν να εμφανίζονται ανάμεσα στα κράτη μέλη**. Ενώ το 2007 η αύξηση της απασχόλησης ήταν θετική σε όλα τα κράτη μέλη εκτός της Ουγγαρίας, η ετήσια αύξηση της απασχόλησης εξασθένησε σημαντικά σε ορισμένα από αυτά έως τα μέσα του 2008, και κυρίως στη Δανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Λιθουανία, την Ισπανία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Έως τα μέσα του 2008 το ποσοστό της **ανεργίας** παρέμεινε σταθερό στα επίπεδα που έφθασε το 2007, παρόλα τα πρώτα σημάδια επιβράδυνσης της οικονομίας της ΕΕ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007, γεγονός που υποδήλωνε μια ανθεκτικότητα της αγοράς εργασίας στους οικονομικούς κλυδωνισμούς. Το 2007, το ποσοστό ανεργίας ήταν σε μονοψήφιο επίπεδο σε όλα τα κράτη μέλη εκτός της Σλοβακίας. Το χαμηλότερο ποσοστό υπήρχε στις Κάτω Χώρες, στις οποίες ήταν 3,2%, ενώ στη Σλοβακία έφθανε το 11,1%. Ωστόσο, παρατηρήθηκε αναστροφή των ευνοϊκών τάσεων της ανεργίας σε ορισμένα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων στην Ισπανία, στην Ιταλία, στην Ιρλανδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Χάρη στις καλές επιδόσεις οικονομικής μεγέθυνσης το 2007, το συνολικό **ποσοστό απασχόλησης** της ΕΕ αυξήθηκε σχεδόν κατά 1 ποσοστιαία μονάδα έως 65,4% το 2007, μολονότι εξακολουθούσε να βρίσκεται ακόμη 4,6 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από το στόχο της Λισαβόνας. Το ποσοστό απασχόλησης για τις εργαζόμενες γυναίκες ανήλθε στα 58,3% και για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας στα 44,7%, σε σύγκριση με τους στόχους για

το 2010 του 60% και 50% αντιστοίχως. Λόγω της ισχνής επίδοσης στην αύξηση της απασχόλησης, είναι συνεπώς απίθανο να επιτευχθούν οι στόχοι της Λισαβόνας για την απασχόληση, εκτός από αυτούς για τις γυναίκες, έως το 2010.

Το **συνολικό ποσοστό απασχόλησης** ανήλθε σε επίπεδο άνω του 70% σε επτά κράτη μέλη, ενώ σε έξι άλλα βρίσκεται εντός του πλαισίου των τριών ποσοστιαίων μονάδων του στόχου. Ωστόσο, στη Ρουμανία, στην Ιταλία, Ουγγαρία, Πολωνία και Μάλτα το εν λόγω ποσοστό παρέμεινε κάτω από το στόχο του 70% για περισσότερες από 10 ποσοστιαίες μονάδες. Ο στόχος του 60% για **γυναίκες εργαζόμενες** επιτεύχθηκε σε 15 κράτη μέλη, ενώ σε δύο άλλα ήταν εντός του πλαισίου των 3 ποσοστιαίων μονάδων του στόχου. Στην Ελλάδα, την Ιταλία και τη Μάλτα, το ποσοστό ήταν ακόμη κάτω από το στόχο για περισσότερες από 10 ποσοστιαίες μονάδες. Ο στόχος του 50% για τους **εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας** επιτεύχθηκε σε 12 κράτη μέλη, αλλά σε 10 άλλα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων κρατών μελών όπως η Γαλλία, η Ιταλία και η Πολωνία, το έλλειμμα ήταν άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων.

Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (από την άποψη του πραγματικού ΑΕγχΠ ανά εργαζόμενο) εξακολουθεί να προβληματίζει και θα μπορούσε να εξασθενήσει περισσότερο εάν η επιβράδυνση που παρατηρήθηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 επιμείνει ή επιδεινωθεί.

Το 2007, η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας δεν υπερέβη το 0,5% στη Δανία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και τη Σουηδία, ενώ σημειώθηκε μεγάλη αύξηση στα περισσότερα νέα κράτη μέλη, με τα υψηλότερα ποσοστά (άνω του 6,5%) στην Εσθονία, τη Λετονία, τη Λιθουανία και ειδικότερα στη Σλοβακία. Από τα μεγαλύτερα παλαιότερα κράτη μέλη, η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας εξασθένησε σημαντικά στη Γερμανία και τη Γαλλία, και παρέμεινε υποτονική στην Ισπανία και την Ιταλία.

Η ΕΕ θα επικεντρωθεί στην ταυτόχρονη αύξηση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας της εργασίας προκειμένου να επιτύχει τους κοινωνικούς και οικονομικούς της στόχους.

Μολονότι δεν αναμένεται αντίστροφη σχέση μεταξύ της απασχόλησης και της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας σε μακροπρόθεσμη βάση, διάφοροι παράγοντες (συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στην παραγωγικότητα πολλών συντελεστών, της έντασης κεφαλαίου της παραγωγής, του αποθέματος ανθρώπινου κεφαλαίου και της συνολικής ζήτησης) μπορεί να προκαλέσουν αντιθέσεις μεταξύ της αύξησης της απασχόλησης και της παραγωγικότητας σε βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη βάση, αλλά σωστά χαραγμένες πολιτικές μπορούν να δράσουν εξισορροπητικά. Τέτοιου είδους πολιτικές απαιτούν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις όχι μόνον στην αγορά εργασίας αλλά και στις αγορές υπηρεσιών, προϊόντων και στις χρηματοπιστωτικές αγορές καθώς και ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον.

3. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ

Μετανάστες από τρίτες χώρες στις αγορές εργασίας ΕΕ: σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη και μεγάλη πρόκληση για την πολιτική

Λόγω του φαινομένου γήρανσης των ευρωπαϊκών κοινωνιών και των αυξανόμενων αναγκών της αγοράς εργασίας, η μετανάστευση αναμένεται να αυξηθεί κατά τις επόμενες δεκαετίες. Η μετανάστευση μολονότι παρέχει ευκαιρίες — ιδίως για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού, την κάλυψη των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και

δεξιοτήτων και γενικότερα στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης — συνεπάγεται επίσης προκλήσεις.

Τα κράτη μέλη χαρακτηρίζονται από διαφορετικά ιστορικά μετανάστευσης και διαφορετικές μορφές πρόσφατης μετανάστευσης, με διαφορετικές συνθέσεις του πληθυσμού μεταναστών από την άποψη περιφέρειας καταγωγής, πολιτισμικού υπόβαθρου, επιπέδου δεξιοτήτων, κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών και διαύλων εισόδου στην ΕΕ. Όλα αυτά, μαζί με την ετερογένεια που επικρατεί στα κράτη μέλη από την άποψη θεσμικών πλαισίων και κανόνων μετανάστευσης, έχουν διαφορετική επίδραση στην ενσωμάτωση των μεταναστών στην αγορά εργασίας από χώρα σε χώρα.

Η μετανάστευση από τρίτες χώρες, η οποία αποτελεί πολύ πιο σημαντικό φαινόμενο από την κινητικότητα εντός της ΕΕ των πολιτών της ΕΕ, σημείωσε ουσιαστική αύξηση τα τελευταία έτη, με τριπλάσια αύξηση ανάμεσα στα μέσα της δεκαετίας του 1990 και τις αρχές της δεκαετίας του 2000. Πράγματι, οι μετανάστες από χώρες εκτός ΕΕ που αφίχθηκαν εντός των τελευταίων επτά ετών υπολογίζεται ότι αποτελούν σχεδόν το ένα τρίτο όλων των διακινουμένων εργαζομένων εντός ΕΕ σε ηλικία εργασίας. Ταυτόχρονα, οι εισροές έχουν διαφοροποιηθεί περισσότερο, με μεγαλύτερη εισροή μεταναστών από την Κεντρική και Νότια Αμερική και πολύ μεγαλύτερη μετανάστευση στις χώρες της Νότιας Ευρώπης από αυτή στο παρελθόν.

Πρόσφατα αφιχθέντες μετανάστες προσέφεραν σημαντική συμβολή στη συνολική οικονομική μεγέθυνση και στην επέκταση της απασχόλησης (περίπου κατά ένα τέταρτο) στην ΕΕ από το 2000 και μετά, με περιορισμένες επιπτώσεις στους εγχώριους μισθούς και στην απασχόληση. Συνέβαλαν σαφώς στην αντιμετώπιση των ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό και σε δεξιότητες, εφόσον απασχολούνται κατά προτίμηση σε εκείνους τους τομείς στους οποίους η ζήτηση ήταν μεγαλύτερη, ιδίως στην τελευταία βαθμίδα της κλίμακας θέσεων εργασίας που απαιτεί χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι σε γενικές γραμμές συμπληρώνουν τους εργαζόμενους που γεννήθηκαν στην ΕΕ και δεν τους υποκαθιστούν συμβάλλοντας στην αύξηση της ελαστικότητας στην αγορά εργασίας.

Ωστόσο, η ΕΕ εξακολουθεί να προσελκύει κυρίως μετανάστες με λιγότερες δεξιότητες: το 48% των νεοαφιχθέντων μεταναστών σε ηλικία εργασίας κατέχουν χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων και μόνον ο ένας στους πέντε κατέχει υψηλού επιπέδου προσόντα.

Η πρόσβαση στην απασχόληση αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για την επίτευξη της ενσωμάτωσης στις κοινωνίες υποδοχής· ωστόσο σε πολλά κράτη μέλη η κατάσταση στην αγορά εργασίας για μετανάστες είναι ουσιαστικά χειρότερη από αυτή που αντιμετωπίζουν οι γεννηθέντες στην ΕΕ εργαζόμενοι— παρουσιάζουν την τάση να έχουν χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης και συχνά είναι πιο πιθανόν να είναι άνεργοι, ή να απασχολούνται σε θέσεις εργασίας χαμηλότερης ποιότητας ή για τις οποίες είναι υπερειδικευμένοι.

Στις νέες χώρες μετανάστευσης της νότιας Ευρώπης οι οποίες δέχθηκαν υψηλά ρεύματα μετανάστευσης εργατικού δυναμικού κατά τα τελευταία έτη, οι μετανάστες έχουν καλύτερες επιδόσεις στην αγορά εργασίας από τους γεννηθέντες στην ΕΕ εργαζόμενους. Στα υπόλοιπα παλαιά κράτη μέλη, στα οποία υπήρξαν άλλοι σχετικά πιο σημαντικοί δίαυλοι μετανάστευσης, οι μετανάστες τείνουν να έχουν γενικά μειονεκτικότερες επιδόσεις στην αγορά εργασίας (από την άποψη ποσοστών απασχόλησης) σε σύγκριση με τους γεννηθέντες στην ΕΕ.

Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι πρόσφατα αφιχθέντες μετανάστες, ιδίως οι γυναίκες και τα άτομα που κατάγονται από συγκεκριμένες περιοχές, αντιμετωπίζουν σημαντικές

καθυστερήσεις όσον αφορά την εδραίωση της θέσης τους στην αγορά εργασίας, γεγονός που μπορεί να έχει μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην επιτυχία τους στην αγορά εργασίας.

Σε γενικές γραμμές, οι χώρες της Νότιας Ευρώπης φαίνεται να έχουν μεγαλύτερη επιτυχία στην εξεύρεση απασχόλησης για τους μετανάστες, αλλά με μεγαλύτερο κίνδυνο οι μετανάστες αυτοί να είναι υπερειδικευμένοι και εκτεθειμένοι σε απασχόληση χαμηλότερης ποιότητας και με επισφαλή χαρακτήρα. Αντίθετα, τα βόρεια κράτη μέλη παρουσιάζουν χαμηλότερο ποσοστό υπερειδίκευσης των μεταναστών αλλά έχουν μεγαλύτερο άνοιγμα της ψαλίδας στα ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης και υψηλότερα ποσοστά ανεργίας για τους μετανάστες σε σύγκριση με τους γεννημένους στην ΕΕ.

Μεταξύ των κυρίων παραγόντων στους οποίους οφείλονται οι διαφορές ανάμεσα στα κράτη μέλη όσον αφορά την ενσωμάτωση των μεταναστών στην αγορά εργασίας περιλαμβάνονται ο διάυλος μετανάστευσης για την είσοδο, η χώρα καταγωγής, οι γνώσεις της γλώσσας που ομιλείται στη χώρα υποδοχής, η διαθεσιμότητα μέτρων υποστήριξης και ένταξης κατά την είσοδο, οι δυσκαμψίες της αγοράς εργασίας και οι περιορισμοί πρόσβασης στη χώρα υποδοχής, η ανεπαρκής αναγνώριση των πτυχίων που αποκτήθηκαν εκτός της ΕΕ, η έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με την αγορά εργασίας και η διακριτική μεταχείριση. Όλα αυτά υποδεικνύουν σε ποια θέματα πρέπει να επικεντρωθούν τα μέτρα της πολιτικής για την προώθηση της ένταξης των μεταναστών στην αγορά εργασίας και τη βελτίωση των επιτευγμάτων.

Κινητικότητα εργατικού δυναμικού από τις πρόσφατες διευρύνσεις της ΕΕ και μετά: θετική εμπειρία γενικά²

Τέσσερα έτη μετά τη διεύρυνση της ΕΕ του 2004 και άνω του ενός έτους μετά την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, πρακτικά όλα τα διαθέσιμα στοιχεία υποδηλώνουν στην πράξη ότι ο οικονομικός αντίκτυπος της πρόσφατης κινητικότητας εντός της ΕΕ είναι μάλλον θετικός, και ότι η κινητικότητα αυτή δεν οδήγησε σε σοβαρές διαταραχές στην αγορά εργασίας, ακόμη και σε κράτη μέλη στα οποία παρατηρήθηκε σχετικά μεγάλη εισροή διακινουμένων εργαζομένων από τα νέα κράτη μέλη.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι ο αριθμός των κατοίκων της ΕΕ-10 στην ΕΕ-15 μπορεί να έχει αυξηθεί έως άνω του ενός εκατομμυρίου και των Ρουμάνων και Βουλγάρων έως άνω των 850.000 από το 2003 και μετά. Αυτοί είναι σημαντικοί αριθμοί, ιδίως λόγω του σχετικά σύντομου χρονικού διαστήματος.

Από την άποψη της πρόσφατης κινητικότητας από την ΕΕ-10, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν οι κύριες «χώρες υποδοχής», και σε μικρότερο βαθμό η Αυστρία και η Γερμανία.

Τα ρεύματα κινητικότητας από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία κατευθύνθηκαν, κυρίως, προς την Ισπανία και την Ιταλία και αποτελούνταν ως επί το πλείστον από ρουμάνους υπηκόους — μια διαδικασία που άρχισε πολύ πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας στην ΕΕ το 2007.

² Πιο αναλυτικός υπολογισμός των θεμελιωδών στοιχείων σχετικά με το θέμα αυτό περιέχεται στην έκθεση της Επιτροπής με τίτλο «Ο αντίκτυπος της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο πλαίσιο της διεύρυνσης της ΕΕ», που εκδόθηκε μαζί με την παρούσα ανακοίνωση (COM(2008)765τελικό)

Ανάλογα με το μέγεθος του πληθυσμού τους, η Ρουμανία και η Βουλγαρία υπήρξαν, επίσης, οι κύριες «χώρες αποστολής», μαζί με τη Λιθουανία, την Κύπρο, την Πολωνία, τη Λετονία, τη Σλοβακία, την Εσθονία και την Πορτογαλία, ενώ η έξοδος από τα υπόλοιπα νέα κράτη μέλη υπήρξε πολύ λιγότερο σημαντική.

Παρόλο το σημαντικό τους μέγεθος, οι ροές κινητικότητας εντός της ΕΕ από τη διεύρυνση και μετά δεν έλαβαν ποτέ διαστάσεις «παλιρροϊκού κύματος», όπως φοβόντουσαν αρχικά ορισμένοι παρατηρητές. Μεταξύ του έτους 2003 και του 2007, το μέσο μερίδιο στο πληθυσμό των αλλοδαπών από την ΕΕ-10 που διαμένουν στην ΕΕ-15 αυξήθηκε από 0,2% στο 0,5% περίπου.

Κατά την ίδια περίοδο, το μερίδιο στον πληθυσμό των ρουμάνων και βουλγάρων υπηκόων που διαμένουν στην ΕΕ-15 αυξήθηκε από 0,1% έως 0,4% — διαδικασία που άρχισε πολύ πριν από το 2007. Συγκριτικά, το μερίδιο στον πληθυσμό των υπηκόων της ΕΕ-15 που διαμένουν σε άλλη χώρα της ΕΕ-15 αυξήθηκε από 1,5% έως περίπου 1,7% και των υπηκόων χωρών εκτός της ΕΕ-27 από 3,6% έως 4,3%.

Εξάλλου, δεν υπάρχει ένδειξη ότι οι πρόσφατες ροές κινητικότητας εντός της ΕΕ υπερέβησαν τις ικανότητες απορρόφησης της αγοράς εργασίας. Τόσο στις κύριες χώρες υποδοχής όσο και αποστολής, οι αμοιβές των εντόπιων εργαζομένων εξακολούθησαν να αυξάνονται και η ανεργία μειώθηκε από τη διεύρυνση και μετά.

Ακόμη και κατά την ανάλυση μεμονωμένων επιδράσεων της μετανάστευσης και της κινητικότητας στις αμοιβές και στην ανεργία, διαπιστώθηκαν πάντα πολύ μικρές επιπτώσεις στις αμοιβές και στην ανεργία των εντόπιων εργαζομένων.

Περισσότερη αύξηση της κινητικότητας εργατικού δυναμικού από τα νέα κράτη μέλη φαίνεται απίθανη. Τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι η σύγκλιση του εισοδήματος και της απασχόλησης μεταξύ των παλαιών και των νέων κρατών μελών μειώνει ήδη τα οικονομικά κίνητρα για την κινητικότητα και ενδέχεται να συμβάλει σε περαιτέρω μείωση της προσφοράς εργατικού δυναμικού από τα νέα κράτη μέλη. Επιπλέον, λόγω της ουσιαστικής συρρίκνωσης των ομάδων νεαρής ηλικίας, μειώνεται το απόθεμα δυνητικών διακινούμενων εργαζομένων από τα κράτη μέλη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, γεγονός που πιθανόν να μειώσει τα ρεύματα γεωγραφικής κινητικότητας εντός της ΕΕ στο μέλλον.

Πράγματι τα ρεύματα κινητικότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία, που φαίνεται να έφθασαν σε κορύφωση το 2006, μειώθηκαν σημαντικά το 2007 και το πρώτο τρίμηνο του 2008. Πράγματι, υπάρχουν ενδείξεις αύξησης του ρεύματος επιστροφής, ιδίως από το ΗΒ. Εξάλλου, το άνοιγμα των αγορών εργασίας στους εργαζόμενους της ΕΕ-8 στις περισσότερες άλλες χώρες της ΕΕ-15 από το 2006 και μετά μπορεί να είχε οδηγήσει σε περιορισμένη εκτροπή των ρευμάτων μετανάστευσης σε άλλα κράτη μέλη. Πολλοί άνθρωποι από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία έχουν ήδη μετοικήσει και εργάζονται κάπου αλλού στην ΕΕ κατά τα τελευταία έτη. Από αυτό προκύπτει ότι πολλοί από εκείνους που ήθελαν να μετοικήσουν το έχουν ήδη κάνει και ότι είναι περιορισμένο το δυναμικό πρόσθετης διακίνησης εργαζομένων από τη Βουλγαρία και Ρουμανία.

Από την οπτική γωνία των κρατών μελών, ιδίως αυτών που παρουσιάζουν «υψηλή κινητικότητα», σημαντικές εξοδοι εργαζομένων θεωρούνται συχνά ότι έχουν μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα. Αφενός, οι εξοδοι συνέβαλαν στη μείωση της ανεργίας. Αφετέρου, οι εξοδοι κατά κύριο λόγο νέων και ανθρώπων με υψηλή εξειδίκευση έδωσε έναυσμα για ανησυχίες όσον αφορά την «αφαίμαξη εγκεφάλων» και τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού

προς τις χώρες αποστολής. Υπάρχει όμως μια σειρά παραγόντων που μπορεί να βοηθήσουν στην επίλυση αυτών των προβλημάτων, όπως η σημαντική πρόσφατη αύξηση των ποσοστών εγγραφών στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση στα περισσότερα νέα κράτη μέλη, ο προσωρινός χαρακτήρας μεγάλου ποσοστού της κινητικότητας, και το γεγονός ότι πολλοί αυτούς που επιστρέφουν συχνά έχουν βελτιωμένες δεξιότητες εργασίας και διεθνείς επαφές που μπορούν να ωφελήσουν την πατρίδα τους.

4. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Η ποιότητα των θέσεων εργασίας είναι πλήρως ενσωματωμένη στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, και αντικατοπτρίζεται στο αίτημα για περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Ωστόσο, η σημαντική αύξηση της απασχόλησης στην ΕΕ κατά την τελευταία δεκαετία συνέπεσε με ευρύτερες ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα πολλών ευρωπαϊκών θέσεων εργασίας, που συνδέεται και με την αυξημένη εμφάνιση προσωρινής εργασίας, την αυξανόμενη έκθεση σε ανταγωνιστικές πιέσεις, και τις αντιλήψεις περί επιδείνωσης των συνθηκών εργασίας και μεγαλύτερης έντασης της εργασίας. Το γεγονός αυτό απαιτεί την επαναξιολόγηση των αποτελεσμάτων και τάσεων στην ΕΕ.

Η ποιότητα των θέσεων εργασίας δεν μπορεί να αξιολογηθεί πλήρως με βάση τις αμοιβές· λόγω αδυναμιών της αγοράς όπως ανεπαρκείς πληροφορίες που αφορούν, π.χ., το επίπεδο του ανθρώπινου κεφαλαίου. Εξάλλου, η ικανοποίηση στη θέση εργασίας δεν φαίνεται να εξαρτάται όχι μόνον από το αποτέλεσμα της εργασίας, όπως την αμοιβή, αλλά επίσης από τις συνθήκες και τις διαδικασίες που οδηγούν σε αυτές, συμπεριλαμβανόμενης της οργάνωσης εργασίας, την αυτονομία, την ένταση εργασίας και την υγεία και την ασφάλεια κατά την εργασία.

Στην προοπτική μιας ολόκληρης ζωής, η δυνατότητα συμβιβασμού της εργασίας με τις ιδιωτικές και τις οικογενειακές ευθύνες, μαζί με την πιθανότητα θετικών μεταβάσεων στην αγορά εργασίας και προόδου στη σταδιοδρομία, αποτελούν επίσης θεμελιώδεις πτυχές της ποιότητας της θέσης εργασίας.

Πρόσφατες θεωρητικές εξελίξεις, καθώς και η συνεχιζόμενη εργασία σχετικά με τη θέσπιση πλαισίων για την ποιότητα των θέσεων εργασίας σε διάφορα διεθνή θεσμικά όργανα, παρέχουν την ευκαιρία για την αναθεώρηση της σημερινής αντίληψης όσον αφορά την ποιότητα των θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Μολονότι στο πλαίσιο της αντίληψης της ΕΕ αναγνωρίζεται ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της ποιότητας των θέσεων εργασίας, που συνδυάζει τόσο αντικειμενικές όσο και υποκειμενικές μεταβλητές (όπως η ικανοποίηση από την εργασία), υπάρχει περιθώριο για βελτίωση. Στην επικρατούσα αντίληψη δεν περιλαμβάνονται σημαντικές μεταβλητές όπως αμοιβές και ένταση εργασίας και μόνον εν μέρει καλύπτει πτυχές όπως η επαγγελματική κατάρτιση και η εκπαίδευση. Από την άλλη πλευρά, περιλαμβάνονται συνολικές οικονομικές μεταβλητές που δεν συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της θέσης εργασίας και των εργαζομένων.

Με βάση αυτά τα στοιχεία, πραγματοποιήθηκε ανάλυση σειράς δεδομένων που καλύπτει την ΕΕ-27 κατά την περίοδο 2005-2006, με στόχο τον εντοπισμό των πτυχών που χαρακτηρίζουν το νόημα της ποιότητας εργασίας σε όλη την ΕΕ. Εντοπίστηκαν οι ακόλουθες τέσσερις θεμελιώδεις πτυχές:

- i) κοινωνικο-οικονομική ασφάλεια (καθώς και επίπεδα και κατανομή των αμοιβών)·
- ii) εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση·
- iii) συνθήκες εργασίας (καθώς και της έντασης εργασίας)·

iv) συμβιβασμός του επαγγελματικού και του μη επαγγελματικού βίου/ισορροπία μεταξύ των φύλων.

Από την ανάλυση των επιδόσεων των κρατών μελών σχετικά με τις πτυχές αυτές προκύπτουν διάφορα είδη θεμελιωδών προκλήσεων για τα βόρεια, τα κεντρικά, τα νότια και τα νέα κράτη μέλη. Αυτές οι τυπικές καταστάσεις συσχετίζονται με τους τέσσερις τύπους καταστάσεων και προκλήσεων ανά χώρα που περιγράφονται όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια (βλέπε «Απασχόληση στην Ευρώπη 2006 και 2007»).

Η ένταξη των αμοιβών και της έντασης εργασίας και ο αποκλεισμός των δεικτών μακροοικονομικών επιδόσεων (που δεν συνδέονται άμεσα με την ικανοποίηση στη θέση εργασίας) είναι σημαντικοί παράγοντες για τη βελτίωση του προσδιορισμού των εθνικών αποτελεσμάτων για την ποιότητα της θέσης εργασίας, σε σύγκριση με τον αρχικό ορισμό της ποιότητας της θέσης εργασίας.

Μια δυναμική ανάλυση της ποιότητας της εργασίας με βάση ένα σύνθετο δείκτη που αποτελείται από ένα περιορισμένο φάσμα μεταβλητών υποδεικνύει ότι η τυπολογία των χωρών σύμφωνα με την κατάσταση της ποιότητας εργασίας τείνει να παραμένει σταθερή με την πάροδο των ετών.

Ο προσδιορισμός της ποιότητας εργασίας από την άποψη δεικτών για όλη την οικονομία προβάλλει τις συνέργειες, παρά τις αντιθέσεις, μεταξύ των συνολικών επιδόσεων της αγοράς εργασίας, της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού και της ποιότητας εργασίας. Πράγματι, τα κράτη μέλη με πιο ευνοϊκά αποτελέσματα στην ποιότητα των θέσεων εργασίας είναι επίσης εκείνα που παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης και επίπεδα παραγωγικότητας.

5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ ΟΛΟΙ ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Μια επαναλαμβανόμενη ανησυχία των υπεύθυνων για τη χάραξη πολιτικής στους τομείς της εκπαίδευσης και της απασχόλησης είναι η διαπιστωμένη έλλειψη ισορροπίας στα επίπεδα της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων των εργαζομένων και των απαιτήσεων των σημερινών θέσεων εργασίας στην αγορά εργασίας. Η παγκοσμιοποίηση, οι τεχνολογικές εξελίξεις, η γήρανση του πληθυσμού, και οι ευρύτερες κοινωνικές μεταβολές συνέβαλαν στην αύξηση της αβεβαιότητας όσον αφορά το μέλλον και εντείνουν το αίσθημα ανασφάλειας. Οι εργαζόμενοι είναι πολύ πιθανό να υφίστανται σε όλο και συχνότερα διάφορες μεταβατικές περιόδους και να εκτελούν διαφορετικά καθήκοντα στη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής τους. Συνεπώς, πρέπει να υποστηρίζονται κατά τις συχνές μεταβατικές φάσεις αυτές με διάφορα μέτρα, όπως επιδόματα ανεργίας, επιδοτήσεις κατάρτισης, παροχή συμβουλών και επαγγελματικό προσανατολισμό.

Οι υπεύθυνοι για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων ανταποκρίθηκαν με διάφορες πρωτοβουλίες που αποσκοπούσαν στην καλύτερη πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών της αγοράς εργασίας και την καλύτερη διαχείριση της διαδικασίας της αλλαγής. Η εξέταση αυτών των θεμάτων απαιτεί στρατηγική ολοκληρωμένης πολιτικής που αναβαθμίζει τα επίπεδα δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων και των εγκάρσιων δεξιοτήτων, διευκολύνει τις μεταβατικές φάσεις και εκσυγχρονίζει τους θεσμούς της αγοράς εργασίας. Η τακτική αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών δεξιοτήτων θα έχει καίρια σημασία για το σχεδιασμό κατάλληλων στρατηγικών για τη διά βίου μάθηση και για αποτελεσματικές πολιτικές αγορές

εργασίας, και κατ' επέκταση για την έμπρακτη εφαρμογή των πολιτικών ευελιξίας με ασφάλεια.

Η πρωτοβουλία *Νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας* αποσκοπεί κυρίως στη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των πληροφοριών σχετικά με την παρούσα και τη μελλοντική ζήτηση απασχόλησης και τις αντίστοιχες απαιτήσεις δεξιοτήτων, προκειμένου να βελτιωθεί η αντιστοίχιση μεταξύ ζήτησης και προσφοράς. Παρά τις συνήθεις επιφυλάξεις όσον αφορά τις προβλέψεις απασχόλησης, τέτοιου είδους μέθοδοι αποτελούν απαραίτητο εργαλείο για την καλύτερη ενημέρωση των υπευθύνων για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων και την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ ζήτησης και προσφοράς δεξιοτήτων.

Εκτός από τις προβλέψεις επαγγελματικής ζήτησης και των δεξιοτήτων, πρέπει να χρησιμοποιούνται πιο ποιοτικά μέσα, όπως προγνωστικές αναλύσεις, έρευνες εργοδοτών, μελέτες ειδικών περιπτώσεων ή μέθοδοι διαμόρφωσης επαγγελματικών προσόντων. Αυτές οι διαδικασίες είναι ουσιαστικές για τον εντοπισμό νέων τάσεων στις απαιτήσεις προσόντων και στις αλλαγές του περιεχομένου των επαγγελμάτων. Συνδυασμός τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών μεθόδων, που καλύπτει διαφορετικά χρονικά διαστήματα και ενημερώνεται σε τακτά διαστήματα, τηρεί ενήμερους τους υπεύθυνους για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων και τους συνδράμει στην προσπάθεια να βελτιώσουν την αντιστοίχιση μεταξύ προσόντων και θέσεων εργασίας στην ΕΕ και να προσαρμόσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στις νέες ανάγκες.

Η αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης θέσεων εργασίας επηρεάζεται ιδιαίτερα από την αδυναμία της αγοράς που οφείλεται σε ανεπαρκείς πληροφορίες ή λανθασμένες προσδοκίες. Πράγματι, οι εργαζόμενοι συχνά δεν έχουν πληροφορίες σχετικά με τις βέλτιστες διαθέσιμες ευκαιρίες εξεύρεσης θέσης εργασίας. Ένας πιθανός τρόπος για τη συγκέντρωση και τη διάδοση πληροφοριών θα είναι η ανάπτυξη εναρμονισμένου «εργαλείου αξιοποίησης της σταδιοδρομίας» της ΕΕ εμπνευσμένο από τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Αυτό το εργαλείο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από πολλά άτομα και οργανώσεις για διάφορους σκοπούς (π.χ. επαγγελματικό προγραμματισμό και επαγγελματικές προβλέψεις).

Μια εμπειρική ανάλυση της σχέσης μεταξύ εκπαίδευσης και επαγγελμάτων σε επίπεδο ΕΕ που πραγματοποιήθηκε στην έκθεση καθιστά δυνατό έναν ευρύτερο προσδιορισμό που εν μέρει εξαρτάται από τις πολιτικές ανθρώπινων πόρων των εταιρειών. Π.χ., οι εργοδότες διαφέρουν όσον αφορά τη σημασία που δίνουν στους τομείς της εκπαίδευσης έναντι της εμπειρίας στην εργασία· η πρόσβαση σε ορισμένα επαγγέλματα περιορίζεται σε ορισμένα επίπεδα εκπαίδευσης και τομείς σπουδών· ορισμένα επαγγέλματα είναι ανοικτά σε εργαζόμενους με συγκεκριμένα προσόντα· και ορισμένα επαγγέλματα προσφέρουν καλύτερες ευκαιρίες για συνεχή επαγγελματική κατάρτιση, με την παροχή προσόντων που συμπληρώνουν το αρχικό επίπεδο εκπαίδευσης. Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε ενδεικτικά εντοπίζει οκτώ διαφορετικούς τρόπους για τους εργαζόμενους να εμπλουτίσουν τις δεξιότητές τους στον κύκλο ζωής τους (π.χ. τυπική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία στην εργασία) σε συνδυασμό με διάφορες μορφές επίτευξης της πρόσβασης στην απασχόληση. Αυτά τα αποτελέσματα, μαζί με τις πληροφορίες σχετικά με θεσμούς και πολιτικές, μπορούν να συμβάλλουν στην καλύτερη διαμόρφωση ευκαιριών εργασίας και κατάρτισης, βελτιώνοντας πράγματι την ισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης δεξιοτήτων.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παρά τα αυξανόμενα σημάδια επιβράδυνσης της οικονομικής μεγέθυνσης, η ισχυρή επίδοση των αγορών εργασίας της ΕΕ που συνεχίστηκε το 2007, οδήγησε σε καθαρή αύξηση κατά 3,5 εκατομμύρια της συνολικής απασχόλησης.

Η επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος, ιδίως λόγω των αναταραχών στα χρηματοπιστωτικά συστήματα, εντείνει τους κινδύνους για την απασχόληση στο εγγύς μέλλον. Κατά τα τελευταία έτη τα περισσότερα κράτη μέλη εφήρμοσαν σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της απασχόλησης, και η σημερινή κυκλική ύφεση θα υποβάλει σε δοκιμασία την αντοχή αυτών των μεταρρυθμίσεων.

Η αυξανόμενη αβεβαιότητα και οι ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες αποτελούν πλέον το σύνηθες περιβάλλον για τις αγορές εργασίας της ΕΕ και για τη χάραξη των σχετικών πολιτικών. Οι αυξανόμενες εισροές μεταναστών εργαζομένων από χώρες εκτός της ΕΕ, μαζί με την αύξηση των ρευμάτων κινητικότητας εντός της ΕΕ μετά τις δύο πιο πρόσφατες διευρύνσεις, υπήρξαν σημαντικοί κινητήριοι μοχλοί για τις αποδόσεις οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης τα τελευταία έτη, αλλά διαμορφώνουν επίσης τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στην ΕΕ με μια ευρύτερη έννοια. Παρατηρώντας αυτά τα φαινόμενα, η φετινή έκθεση τονίζει την εξαιρετικά θετική συμβολή τους και επισημαίνει διάφορες σημαντικές πολιτικές προκλήσεις που προκύπτουν από τη νέα αυτή κατάσταση.

Η ευελιξία με ασφάλεια υπήρξε μια σημαντική απάντηση σε επίπεδο πολιτικής που έδωσε πρόσφατα η ΕΕ στο πρόβλημα της εξαφάνισης εδραιωμένων βεβαιοτήτων στις αγορές εργασίας της Ευρώπης. Σε προηγούμενες εκδόσεις της «*Απασχόλησης στην Ευρώπη*» υπήρχε αναλυτική εισήγηση για την αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων των πολιτικών για την ευελιξία με ασφάλεια. Επιστρέφοντας στο θέμα για την ποιότητα της εργασίας, η έκθεση του παρόντος έτους τοποθετεί την ευελιξία με ασφάλεια σε ευρύτερο πλαίσιο και όχι μόνον διαπιστώνει συμπληρωματικά στοιχεία μεταξύ αυτών των δύο εννοιών, αλλά επίσης σημαντικές συνέργειες μεταξύ της ποιότητας της εργασίας και της γενικής επίδοσης στον τομέα της οικονομίας και της απασχόλησης.

Τέλος, η καλύτερη εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης και οι πιο ομαλές μεταβάσεις στην αγορά εργασίας συγκαταλέγονται μεταξύ των θεμελιωδών στόχων της προσέγγισης ευελιξίας με ασφάλεια. Η παρούσα έκθεση τονίζει συνεπώς τη σημασία κατανόησης της σχέσης μεταξύ εκπαίδευσης και επαγγελματών από την άποψη αυτή. Τονίζει το ρόλο των δημόσιων φορέων στην επισήμανση των σημερινών και μελλοντικών ευκαιριών εργασίας και των συναφών απαιτήσεων δεξιοτήτων, όπως προβλέπεται από την πρωτοβουλία *Νέες δεξιότητες για Νέες θέσεις εργασίας* και την ανάγκη για μελλοντικές επενδύσεις στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τόσο των νέων όσο και των ενηλίκων.

Η έκθεση «Απασχόληση στην Ευρώπη το 2008» δημοσιεύεται στην ακόλουθη σελίδα:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=119&langId=en>